

Mette Stausland foran bilde, del av *Fra Vangeserien* (2019).
Foto: Tom Bisig.

Å lete etter linjen

Tekst av Mina S. Haufmann

Mette Stausland begynte sin arbeidskarriere som danser, men etter en skade gikk hun inn for en utdanning ved Vestlandets kunstakademi (VKA) i Bergen. I tegningene hennes ser man gjerne spor av tidligere motiver. Linjene og formene ligger lag på lag, delvis utvisket. Det er lett å tenke at verkene er abstrakte, men selv karakteriserer hun dem ikke slik. Hun har ikke tatt utgangspunkt i noe konkret som er nedstrippet til en «kjerne»; ei heller tatt noe kjent fra hverandre for så å sette det sammen på nye måter. Snarere bruker hun blyanten til å lete i tegningene sine. I denne samtalen forteller hun om hvordan hun jobber, om tegningen, og om å vende tilbake til røttene og til naturen.

På årets utgave av Høstutstillingen viser Mette Stausland to tegninger, *Fra Vangeserien* nummer 734 og 754 (2019). I den første framstår papiret som varm murstein; en dyp terrakottafarget flate med mørke linjer og til dels flater i front. Strekene er korte og harde, de borer seg ned i papiret og skaper struktur. Det kunne vært ruiner i en luftspeiling, med diffuse former i bakgrunnen – nesten som om øynene spiller deg et puss i tykk, varm ørkenluft. I den sistnevnte tegningen, 754, renner det grå linjer nedover i et nett – eller flyter de oppover i en ustabil, forvridd taustige? Under svever det en tyngre form med gresstrå-aktige skraveringer, men den er likevel «lett» der den ligger som en skygge under nettet. Både linjene og den noe udefinerbare formen til høyre i bildet ligger vevvert oppå et kaldt beige papir.

Hjemover

Mina S. Haufmann: Når beskriver arbeidet ditt, skriver du om å ha flyttet tilbake til Skandinavia, nærmere røttene dine. Kan du si noe om hvor du har bodd og jobbet – du har ikke bodd her på nærmere tre tiår?

Mette Stausland: Opprinnelig forlot jeg Norge for å studere i utlandet, men på grunn av forskjellige omstendigheter slo jeg meg ned i Sveits og begynte min karriere der. På en måte var dette ideelt, det var et kulturskifte, og med lettere tilgang til resten av Europa.

Over tid utviklet jeg gode forbindelser både til gallerier og samlere i en rekke land. Jeg arbeidet mest med

Mette Stausland, *Fra Vangeserien (734)* (2019). Blyant på papir, 90 × 112 cm.
Foto: Mette Stausland.

forskjellige gallerier basert i Zürich, faktisk i over tre tiår. Men så trengte jeg forandring og nye utfordringer. Et økende antall forpliktelser rundt arbeidet mitt begynte dessuten å påvirke tiden i studio. Etter hvert som jeg ble eldre, søkte jeg samtidig mer dybde, mer mening, og prioriteringene mine endret seg.

Det har alltid vært essensielt for meg å bryte med det kjente. Det er fordeler med et selvpålagt eksil når en leter etter nye kreative muligheter, selv om det betyr å gi slipp på det vante og det etablerte, og å bruke mer tid til å finne fokus og konsentrasjon. Men over så lang tid ble spørsmålet for meg: Hvorfor bli? Slike øyeblikk signaliserer endring.

Lag på lag på lag

MSH: At forandring og bevegelse er essensielt for arbeidet ditt som kunstner; vil du si at det manifesterer seg konkret i verkene dine også, i måten du jobber på?

MS: Tegning handler for meg om å lete. Om en reise. Jeg starter med en løs idé og forsøker så å oppdage hva som utspiller seg på papiret. Det som initierer søket, er nysgjerrighet. Ikke en nysgjerrighet på noe som allerede eksisterer eller har et navn, men dette *noe* som oppstår i en oppdagelsesprosess. Det tenner en slags *feedback loop* og gir meg mulighet til å kontinuerlig finne mening i «lyden» av opplevelsen og i fantasien min.

MSH: Ikke helt ulikt rytme og dans?

MS: Akkurat. På denne måten er papiret en scene, mer enn bare et ark. Som for enhver danser, skuespiller eller musiker begynner verket med fastlagte trekk, noe som snart gir plass til improvisasjon og eksperimentering. Når denne dialogen fortsetter, oppstår karakter og retning.

Det finnes også et direkte forhold mellom skala og tid i formatet på tegningene. Et større verk insisterer på en lengre, dypere og mer sammensatt reise for meg. I slike arbeider blir papiret ofte bearbeidet til det ytterste før jeg kommer frem til en konklusjon. Variasjoner og forsøk som for det meste er visket ut, ligger stablet under den endelige tegningen som et ekko av tidligere historier.

Til sist blir tegningen filtrert og redigert til en viss klarhet er oppnådd. Arbeidene som oppstår, har med vilje en tvetydighet i seg og er på den måten åpne for fortolkning. I motsetning til abstraksjon er de ikke foredlede «essenser» av ting, men de fremkaller resonanser, indre bilder som også former vår faktiske visuelle opplevelse.

MSH: Kan du fortelle litt mer om hvordan du har jobbet med tegningene?

MS: Jeg samler ikke kilder til arbeidet mitt i noen konvensjonell forstand. Det har jeg aldri gjort. Jeg har heller ikke samlinger med forberedende tegninger, fotografier, tilfeldige bilder eller lignende som jeg kommer tilbake til. Tegning er for meg den mest umiddelbare uttrykksformen.

Det ville være lettere hvis jeg kunne tegne en rett linje fra en «kilde» til ferdig arbeid, men det kan jeg ikke. For meg er prosessen rotete, mer kompleks og uforutsigbar. Det er et søk etter noe som trigger meg, kanskje

er det fjerne erindringer som inneholder både kjente ting og overraskelser. Det er noe som oppstår mellom et spørsmål og et svar.

Subjektet i min praksis er illusorisk – flyktig – noe som er vanskelig å fange. Eller noe som igangsetter fantasien. Det er nærmest en historie om prosessen tilgjengelig i hver enkelt tegning.

Å bytte ut «byens rytme med årstidenes rytme»

MSH: Tilbake til det du skriver om arbeidet ditt. Du gjengir et sitat av den franske forfatteren Albert Camus (1913–1960) som handler om at mennesker jobber for å finne tilbake til bildene eller inntrykkene som først åpnet hjertet deres. Senere skriver du om en fornyet interesse for landskap. Er naturen et av disse første inntrykkene som beveget deg?

MS: Dette sitatet av Camus har jeg alltid vært interessert i: «A man's work is nothing but this slow trek to rediscover, through the detours of art, those two or three great and simple images in whose presence his heart first opened.»¹ Med disse ordene i bakhodet tror jeg at reisen er mer produktiv enn destinasjonen. Søket gir stadig flere spørsmål og begynnelse. Men kanskje jo nærmere du er din opprinnelse, jo større er sjansene? Vi får se.

For meg har slike erindringer og opplevelser ofte hatt noe å gjøre med landskapet jeg vokste opp i. Ikke så mye med hvordan de helt konkret så eller ser ut, men mer hvordan de *beveger* meg, og innbyr til intervensjon og refleksjon. Jeg trenger dette nå.

Når en bor i by over så lang tid, blir en etter hvert veldig klar over hvordan vi hele tiden blir *processed*, «formet», på en eller annen måte. Jeg ønsket å komme tilbake til en roligere, enklere livsstil, der omgivelsene igjen åpnet sansene mine og jeg kunne ut bytte byens rytme med årstidenes rytme.

1 Fra essaysamlingen «Entre oui et non» («Between Yes and No») i *L'Envers et l'endroit* (*Between and Between*, også kalt *The Wrong Side and the Right Side*) fra 1937.

Inspirasjon og arbeid ute og inne, 2020.
Foto: Mette Stausland.